

Rejtett gondolat

Ház Gödön

Építész: Szabó Levente Szöveg: Haba Péter Fotó: Bujnovszky Tamás

Göd Duna-parti szélén, ligeterdők közelében helyezkedik el az a telek, melyen a Szabó Levente tervei szerint emelt családi ház áll. Az épület időt kér látogatójától:

valami megmagyarázhatatlan módon gondolkodásra, a látottak szellemi feldolgozására készlet.

A házhoz kapcsolódó teraszos pergolán futónövények alkotnak majd élő függőnyt – lezárva a kis, U alakú udvart

Bár a folyót itt magas töltés rekeszti el, az élénken zöldellő, dús növényzet és a víz illata mégis jelzi a közelségét. Dél felé nagy tisztás tárul elénk, a távolban végtelen fasorok. A ház csak lassan fedi fel teljes valóját: elsőre szinte a végletekig visszafogott formálású, szikár épületnek mutatja magát. E különös látványt a homlokzatok elé épült fastruktúrák derékszögei, éles függőleges vonalai is fokozzák. A falak, szerkezeti kapcsolatok, színek, felületek

nem nyújtják önmaguk azonnali magyarázatát. A funkcionális megoldások és az esztétikai rendszer viszonyát egy rejtett gondolat indokolja, mely azonban nem valamiféle bonyolult, intellektuális koncepciót jelent. Inkább úgy válik lassan egyértelművé számunkra, hogy a falak között járva-kelve szinte észrevétlenül esünk át a beavatás folyamatán.

A ház e rejtett világa talán leginkább a szigorúan funkcionális formák és a látszólag öncélú rész-

letek kettősségében kereshető. Az L alakú épület homlokzatait kizárólag a belső térrendszer, illetve a tájolás által meghatározott helyen bontják meg ablakok. A tervező a külső megjelenés formai egységessége, szimmetriája érdekében semmilyen engedményt sem tett a funkció rovására – még az ablakok mérete vagy formátuma tekintetében sem. Ez egyfajta szerves aszimmetriát eredményez, bátran vállalva a hazai általános családiház-izlés szá-

Az egyszerű, síkban tartott homlokzatokat faszerkezetek élénkítik, a zárt tömegeket erkélyek, félig nyitott, félig zárt átmeneti terek bontják meg

mára elviselhetetlen, zárt, „vak” felületeket, az egymástól eltérő léptékű részletek társítását.

Az épület által közrezárt teret U alakúvá formáló, kettős fa pillérsor azonban már nem tisztán funkcionális. Bár intim, védett belső udvart teremt – s a gáton közlekedő biciklisek kíváncsi pillantásai és a tűző nap ellen is véd –, valójában inkább a ház kompozíciójának egyfajta záróeleme. A kis erkélyt hordozó, nyúlánc gerendák sora levágott hegyű éket formáz. A háztól távolodva ugyanis a támaszok fesztávolsága egyre csökken – a pillérek egyre gyorsabban „szaladnak” a végpont felé. Ez a könnyed, de élesen a térbe hasító „kolonnád” a többi, egyszerű megoldással szemben dinamikus, feszült, szinte égre törő látványt nyújt. A favázra fektetett tető megtörő vonala sem fékezi a lendületet – sőt inkább hangsúlyozza, hogy ez a részlet elsősorban önmagáért van. Úgy is lehet fogalmazni, hogy egy tiszta formai gesztus, absztrakt formajáték: bátran, öntudatosan felvállalt építészeti kísérlet.

Ehhez hasonló a hosszabb hom-

A pergolába illeszkedő erkély különleges térélményt nyújt: a széles tájat égetőreő fapillérek sora töri meg, mely a valóságnál hosszabbnak tűnik azáltal, hogy az egyes pillérek feszítvja a végpont felé egyre keskenyebb. Ez az „álperspektíva” a táj látványának egyfajta átrajzolása

lokatával szintén a Duna felé néző szárny előtt húzódó pillérsor. Az emeleti erkélyt védő, széles előtetőt alátámasztó gerendák ezúttal „rendetlenül” sorolnak: hol össze-sűrűsödnek, hol megritkulnak. Az aszimmetrikus elrendezésükben rejlő mozgalmasságot a gerendák közé befutó járda ferde vonala is erősíti. Mindemellett nem csak ezek a rátétszerű faszerkezetek jelentik a ház funkcionális következetességének ellenpontjait. Az épület tömege maga is hordoz aszimmetriákat. A délre néző szárnyat meredeken lejtő tető zárja le, melynek vonalát a rövidebb szárny lefedése nem követi – megtörve ezzel a sodró lendületet. Ez utóbbi szárny rövidebb homlokzata sem derékszögben csatlakozik a hosszoldal falaihoz – ez azonban inkább a belső térben feltűnő.

A belső helyiségek rendszere – néhány részlettől eltekintve – sokkal higgadtabb: itt csak a használhatóság, a praktikum elvei érvényesülnek. A kisebb alapterületű szárny teljesen elkülönül a naggyobbiktól – egybenyitott tereivel, galériájával nyári

Az udvaros kialakítás ellenére az épület tömege a tetőidomnak köszönhetően egységes, úgynevezett megaformába tömörödik

vendégházként szolgál. A család lakrészében a földszintet elsősorban a nappali és a vele közös térben elhelyezkedő konyha, illetve a zártabb északi homlokzat mögé telepített lépcső foglalja el. Az emelet a hálósobák területe, itt a lépcsőt tartó, vaskos fal nem fut fel a mennyezetig. Ez a meg-

oldás egyfelől levegősebbé teszi a teret, másrészt mint meglepő formai gesztus, a külső kialakítás sajátos feszültségeire utal.

S hogy mi a rejtett gondolat? Talán az, hogy az építés, mint különböző formák létrehozásának elemi tevékenysége annyira mélyen magából az emberi természetből

ered, hogy magyarázatra nem szorul. És talán éppen ezért olyasmire mutat rá, ami nagyon is szellemi feldolgozást igényel...

Építész: Szabó Levente, Hetedik Műterem Kft.
Statika: Hegedűs Péter
Épületgépészet: Györky Attila
Épületvillamosság: Sági József